

ми по своите мащаби. Още от средата на 90-те години на ХХ в. започват процесите на трудова мобилност, при която големи части от населението в Източна Европа, заминават за различни страни в Западна Европа (тук се включва и Гърция). След установяването на Шенгенската система, и падането на визовите затруднения за България и Румъния в нея, процесите на трансгранична трудова мобилност вече приемат масови форми, особено за някои страни (на първо място Румъния и България). За разлика от 70-те години на ХХ в., заминаващите на Запад сега работят главно нелегално или полу-легално, и запълват дефиците от евтина работна ръка в различни сфери – селското стопанство, строителството, някои социални услуги и т.н. При това, особено за първите етапи, всъщност тези нелегални или полу-легални форми на трудова мобилност повтарят познатите историческите модели на т.нар. *гурбет* от времената на Османската империя.

Предпочитаните страни са различни (Германия, Австрия, Италия, Испания, Португалия, Франция, Белгия, Холандия, Великобритания, Гърция ...), различни са и ориентациите на мигрантите от отделните страни на Източна Европа, и начините на легализация, но при всяко положение циганите имат своето място в тази обща миграционна вълна (Изток-Запад), обхванала цяла Европа. Местните власти в Западна Европа де факто насърчават (или поне не възпрепятстват сериозно) тази трудова мобилност, притваряйки си очите за нея, и само спорадично демонстрирайки чрез показни акции за успокояване на общественото мнение (напр. групово репатриране на незаконни емигранти, главно криминално проявени, което се прави няколко пъти годишно) борбата си с нея, като в същото време периодично се опитват да я легализират (поне частично). Налице са признаци (напр. все повече трайно установяване на цели семейства на Запад и тяхната легализация), че постепенно се извършва преходът от трудова мобилност към същинска миграция. Циганите от Източна Европа (осо-